

Власюк Таміла Олександрівна,
головний спеціаліст відділу правового
забезпечення Національної служби
посередництва і примирення

ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

В умовах реформування державного управління та його основного напрямку – державної служби одним із пріоритетних завдань є подолання корупції. Саме для вирішення цього завдання держава формує антикорупційну стратегію та політику.

Проблема формування й реалізації антикорупційної політики в системі державної служби в науковій літературі розглядається рідко, частіше розглядаються питання, які стосуються боротьби з корупцією і запобігання їй. Об'єктом дослідження в таких роботах виступає швидше феномен корупції, а не система заходів протидії їй.

Саме тому сьогодні це є одним із пріоритетних завдань, що стоїть перед державою. Необхідно розробити дієву, чітку політику швидкого реагування, яка буде спрямована на докорінну зміну ситуації з подолання корупції, оскільки для міжнародної спільноти держава із корумпованістю у всіх сферах влади не сприймається як надійний стратегічний партнер.

Як зазначає Ю.Ф. Лавренюк, причинами високого рівня корупції в суспільстві та, зокрема, в державному управлінні стала недовіра людей до справедливості у прийнятті рішень, порядності та чесності органів державної служби та місцевого самоврядування, системи правоохоронних органів та суддів [1, с. 76]. Ці причини негативно вплинули на створення незалежної, демократичної, соціальної, правової держави та призвели до пристосування, укорінення корупції в державному управлінні. Для боротьби з корупцією одним із завдань державної влади є розробка, прийняття та реалізація антикорупційного законодавства.

Проблеми формування й реалізації антикорупційної політики в системі державної служби в Україні за своїм змістом багато в чому збігаються з аналогічними проблемами в інших країнах, особливо в країнах, що утворилися на теренах колишнього Радянського Союзу. Цей збіг обумовлюється однаковою соціальною сутністю корупції як корозії влади, яка полягає у зловживанні службовими особами органів державної влади та органів місцевого самоврядування владою або службовим становищем у корисливих або в інших особистих інтересах. Незважаючи на відмінності у державному устрої, однаковими в принципі для всіх країн є як основні соціально-економічні передумови корупції – недосконалість механізму реалізації владних повноважень, прагнення наділених владою суб'єктів скористатися цією владою в особистих цілях (конфлікт публічних і особистих інтересів), так і основні напрями протидії корупції – обмеження, нейтралізація та

усунення соціальних передумов корупції, причин та умов корупційних діянь, визначення обмежень і заборон для державних службовців, встановлення відповідальності за їх порушення [2, с. 19].

Враховуючи прагнення нашої держави стати на один щабель з багатьма високо розвинутими країнами світу, змушує шукати шляхи викоренення корупції, в першу чергу, з державної служби різними способами та методами.

Стратегічною метою антикорупційної політики в системі державної служби є протидія корупції на всіх рівнях шляхом підвищення прозорості діяльності державних органів, додержання прав і свобод людини і громадянина, створення умов для розвитку економіки, забезпечення європейських соціальних стандартів і добробуту населення, зниження рівня корупції в Україні та усунення причин і умов, що її обумовлюють, відкритості та гласності при прийнятті рішень та оприлюдненні їх в засобах масової інформації, проведення громадського опитування та обговорення перед їх прийняттям [4].

Досягнення цієї мети можливе шляхом реалізації антикорупційної політики – що передбачає поступове зниження рівня корупції та налагодження роботи всієї системи заходів спрямованих на запобігання та протидії корупції в державних органах та органах місцевого самоврядування.

Таким чином, можна визначити такі пріоритетні завдання антикорупційної політики в системі державної служби:

1. Продовження реформування державних інститутів та політичної системи у напрямі утвердження демократії та європейських цінностей, свободи слова, розвитку громадянського суспільства;

2. Подолання як об'єктивних, так і штучних суперечностей у чинному законодавстві, побудові державного апарату на основі безумовного додержання конституційних гарантій прав і свобод людини і громадянина;

3. Запровадження антикорупційної освіти та інформованості державних службовців, тобто знання службовими особами органів державної влади та органів самоврядування – своїх повноважень та правових наслідків зловживання ними;

4. Вдосконалення діяльності державних органів, які здійснюють виявлення корупційних діянь керівників і посадових осіб, для чого необхідно переорієнтувати їх з виявлення незначних чинників корупції на виявлення більш небезпечних правопорушень, а також проявів у найбільш важливих сферах життя держави та у сферах, де ці діяння набули найбільшого розповсюдження; розробити та запровадити в діяльність правоохоронних органів необхідні методики виявлення та збору інформації про факти корупції на різних рівнях державного управління.

5. Удосконалення системи взаємодії органів державної влади з інститутами громадянського суспільства шляхом залучення громадськості до реалізації антикорупційної політики України,

сприяння реалізації прав громадян і організацій щодо доступу до інформації про факти корупції та корупційних факторів, а також на їхнє висвітлення у засобах масової інформації;

6. Моніторинг корупційних факторів та ефективності заходів антикорупційної політики вирішуватиме такі завдання: вивчення механізму вчинення корупційних діянь, вимір рівня та структури корупції, аналіз факторів, що сприяють корупції, визначенні ресурсів, які повинні сприяти протидії корупції.

Також, велике значення для ефективного функціонування всієї системи управління державою має забезпеченість цієї системи відповідними кадрами та розумне управління кадровим потенціалом державної служби. Сучасні проблемні питання стосуються як ефективності системи державного управління, так і забезпечення ефективності системи державної служби, формування її кадрового потенціалу та управління ним [3, с. 109].

Висновки. Розглянувши питання формування та реалізації антикорупційної політики в системі державної служби, можна дійти висновку, що здійснювана в Україні антикорупційна політика в системі державної служби потребує суттєвих змін та втручання. Необхідно визначити концептуальні засади антикорупційної політики в системі державної служби, напрями формування та розвитку нової бази антикорупційного законодавства, способи підвищення міри відповідальності за вчинення антикорупційних правопорушень та наголосити на неможливості уникнення від відповідальності.

У зв'язку з цим у подальшому необхідно здійснювати пошук нових шляхів реалізації антикорупційної політики в системі державної служби та вживати заходів щодо протидії корупції, що дозволить вибудувати ефективну стратегію діяльності на шляху подолання корупції в нашій державі.

Список використаних джерел

1. Лавренюк Ю. Ф. Стан та шляхи реалізації антикорупційної політики України / Ю. Ф. Лавренюк // 36. наук. пр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка. – Київ : НАДУ, 2014. – Вип. 1. – С. 66–79.
2. Мельник М. І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії): Монографія. – К.: Юридична думка, 2004. – 400 с.
3. Сурай І. Г. Суб'єкти управління кадрами державної служби України // Статистика України. – 2009. – № 1. – С. 109–113.
4. Соловійов В. М. Запобігання і протидія корупції в державному управлінні України : монографія / В. М. Соловійов. – Київ : Ін-т законодавства ВРУ, 2012. – 508 с.